Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

14. travnja 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Nacionalni porezi – Članak 110. UFEU-a – Porez koji država članica ubire na motorna vozila pri prvoj registraciji ili prvom prijenosu prava vlasništva – Neutralnost između rabljenih motornih vozila koja potječu iz drugih država članica i sličnih motornih vozila dostupnih na nacionalnom tržištu“

U predmetu C-76/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Curtea de Apel Brașov (Rumunjska), odlukom od 29. siječnja 2014., koju je Sud zaprimio 12 veljače 2014., u postupku

Mihai Manea

protiv

Instituția Prefectului județul Brașov – Serviciul public comunitar regim de permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, K. Lenaerts, potpredsjednik, M. Ilešič (izvjestitelj), L. Bay Larsen, T. von Danwitz i J.-C. Bonichot, predsjednici vijeća, A. Arabadjiev, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas i C. G. Fernlund, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za M. Manea, R. Cătălin, *avocat*,

— za rumunjsku vladu, R. H. Radu, u svojstvu agenta, kao i V. Angelescu i D. M. Bulancea, u svojstvu savjetnika,

— za Europsku komisiju, R. Lyal i G.-D. Bălan, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 10. veljače 2015.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: rumunjski

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 110. UFEU-a.

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između M. Maneae i Instituția Prefectului județul Brașov – Serviciul public comunitar regim de permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor zbog poreza čije je plaćanje bilo zatraženo od M. Manea za registraciju rabljenog motornog vozila koje potječe iz druge države članice.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 „Europski standardi onečišćenja“ utvrđuju prihvatljiva ograničenja emisija ispušnih plinova novih motornih vozila koja se prodaju u državama članicama Europske unije. Prvi od tih standarda (opće poznat pod nazivom „standard Euro 1“) bio je uveden Direktivom Vijeća 91/441/EEZ od 26. lipnja 1991. o izmjeni Direktive 70/220/EEZ o usklađivanju zakonodavstava država članica o mjerama koje treba poduzeti protiv onečišćenja zraka emisijama iz motornih vozila (SL L 242, str. 1.) [neslužbeni prijevod], koja je stupila na snagu 1. siječnja 1992. Od tada su pravila u tom području postupno postajala stroža u cilju poboljšanja kvalitete zraka u Uniji.

4 Direktiva 2007/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. rujna 2007. o uspostavi okvira za homologaciju motornih vozila i njihovih prikolica te sustava, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila (Okvirna direktiva) (SL L 263, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 35., str. 103.) razlikuje vozila kategorije M, koja uključuje „[m]otorna vozila s najmanje četiri kotača koja su konstruirana i proizvedena za prijevoz putnika“, od onih kategorije N, koja uključuje „[m]otorna vozila s najmanje četiri kotača, koja su konstruirana i proizvedena za prijevoz roba“. Te kategorije predmet su dodatne podjele prema broju sjedala i najvećoj dopuštenoj masi (kategorija M) ili samo prema najvećoj dopuštenoj masi (kategorija N).

Rumunjsko pravo

5 Zakon br. 343/2006 o izmjenama i dopunama Zakona br. 571/2003 o poreznom zakoniku (Legea nr. 343/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal), od 17. srpnja 2006. (*Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 662 od 1. kolovoza 2006.), u porezni zakonik uveo je poseban porez na motorna vozila, koji se primjenjuje od 1. siječnja 2007., koji se naplaćuje pri prvoj registraciji vozila u Rumunjskoj (u daljnjem tekstu: poseban porez).

6 Hitnom vladinom uredbom br. 50/2008 kojom se uvodi porez na onečišćenje motornim vozilima (Ordonanță de Urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule) od 21. travnja 2008. (*Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 327 od 25. travnja 2008., u daljnjem tekstu: OUG br. 50/2008), koji se primjenjuje od 1. srpnja 2008., uveden je porez na onečišćenje za motorna vozila kategorija M1 do M3 i N1 do N3. Obveza plaćanja tog poreza nastaje osobito pri prvoj registraciji takvog vozila u Rumunjskoj.

7 OUG br. 50/2008 izmijenjen je nekoliko puta, prije nego što je stavljen izvan snage Zakonom br. 9/2012 o porezu na emisije onečišćujućih tvari iz motornih vozila (Legea nr. 9/2012 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule) od 6. siječnja 2012. (*Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 17 od 10. siječnja 2012.), koji je stupio na snagu 13. siječnja 2012.

8 Poput OUG-a br. 50/2008, Zakon br. 9/2012 uveo je porez na onečišćenje za motorna vozila kategorija M1 do M3 i N1 do N3.

9 Na temelju članka 4. stavka 1. Zakona br. 9/2012, obveza plaćanja tog poreza nastajala je osobito pri prvoj registraciji motornog vozila u Rumunjskoj.

10 Na temelju članka 4. stavka 2. tog zakona, obveza plaćanja navedenog poreza nastajala je, pod određenim uvjetima, i pri prvom prijenosu prava vlasništva na rabljenom motornom vozilu u Rumunjskoj. Ta je odredba glasila:

„Obveza plaćanja poreza nastaje i pri prvom prijenosu prava vlasništva na rabljenom vozilu u Rumunjskoj za koje nije plaćen ni poseban porez na osobne automobile i motorna vozila predviđen Zakonom br. 571/2003, kako je naknadno izmijenjen i dopunjen, ni porez na onečišćenje motornim vozilima i koje ne pripada u kategoriju vozila koja su izuzeta ili oslobođena od plaćanja tih poreza na temelju odredbi na snazi u trenutku njegove registracije.“

11 Pojam „prvog prijenosa prava vlasništva“ odnosio se, kao što je to bilo određeno člankom 2. točkom (i) Zakona br. 9/2012, na „prvi prijenos prava vlasništva na rabljenom motornom vozilu proveden nakon stupanja na snagu ovoga zakona […]“.

12 Međutim, Hitnom vladinom uredbom br. 1/2012 o odgodi primjene određenih odredbi Zakona br. 9/2012 o porezu na emisije onečišćujućih tvari iz motornih vozila i povratu poreza plaćenog na temelju odredaba članka 4. stavka 2. tog zakona (Ordonanță de Urgență a Guvernului nr. 1/2012 pentru suspendarea aplicării unor dispoziții ale Legii nr. 9/2012 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, precum și pentru restituirea taxei achitate in conformitate cu prevederile art. 4 alin. 2 din lege) od 30. siječnja 2012. (*Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 79 od 31. siječnja 2012., u daljnjem tekstu: OUG br. 1/2012), koja je stupila na snagu 31. siječnja 2012., primjena članka 4. stavka 2. Zakona br. 9/2012 odgođena je do 1. siječnja 2013. Nadalje, OUG br. 1/2012 predviđao je da obveznici koji su platili navedeni porez u skladu s navedenim člankom 4. stavkom 2. tijekom razdoblja između datuma stupanja na snagu Zakona br. 9/2012 i onog stupanja na snagu OUG-a br. 1/2012 imaju pravo na njegov povrat.

13 Članak 6. Zakona br. 9/2012 glasio je:

„1. Iznos poreza računa se na temelju elemenata predviđenih u Prilozima br. 1 do 5 na sljedeći način:

a) za motorna vozila kategorije M1 sa standardom onečišćenja Euro 3, Euro 4, Euro 5 ili Euro 6:

1) za motorna vozila sa standardom onečišćenja Euro 5, Euro 4 ili Euro 3 porez se obračunava na temelju emisija ugljikovog dioksida (CO_2) poreza na emisije onečišćujućih tvari koji se izražava u eurima po gramu CO_2 i određuje Prilogom br. 1 standarda onečišćenja i poreza na emisije onečišćujućih tvari izraženog u EUR/cm^3 i određenog Prilogom br. 2, kao i temeljem postotka smanjenja poreza određenog u drugom stupcu tablice Priloga br. 4 po sljedećoj formuli:

Iznos = [(A x B x 30%) + (C x D x 70%)] x (100 - E) %

pri čemu je:

A = kombinirana vrijednost emisija CO_2, izražena u gramima po km;

B = porez na emisije onečišćujućih tvari, izražen u eurima po gramu CO_2, predviđen u trećem stupcu tablice Priloga br. 1;

C = radni obujam motora (obujam cilindra);

D = porez na emisije onečišćujućih tvari po cilindru, predviđen u trećem stupcu tablice Priloga br. 2;

E = postotak smanjenja poreza, predviđen u drugom stupcu tablice Priloga br. 4;

2) za motorna vozila sa standardom onečišćenja Euro 6 porez se određuje na temelju formule predviđene u točki 1., počevši od stupanja na snagu norme Euro 6 za registraciju, prodaju i stavljanje u promet novih vozila […];

b) za motorna vozila kategorije M1 koja imaju standard onečišćenja Euro 0, Euro 1 ili Euro 2 i za koje nije specificirana kombinirana vrijednost emisija CO_2, po formuli:

Iznos = C x D x (100 - E): 100;

pri čemu je:

C = radni obujam motora (obujam cilindra);

D = porez na emisije onečišćujućih tvari po cilindru, predviđen u trećem stupcu tablice Priloga br. 2;

E = postotak smanjenja poreza, predviđen u drugom stupcu tablice Priloga br. 4;

[…]

3. Postotak smanjenja poreza […] utvrđuje se prema starosti motornog vozila.

4. Prilikom izračuna poreza dodatna smanjenja u odnosu na postotak smanjenja predviđen u Prilogu br. 4 dopuštaju se na osnovi odstupanja od onoga što je uobičajeno za elemente koji su poslužili kao temelj za utvrđenje fiksnog postotka ako osoba koja zahtijeva registraciju ili, ovisno o slučaju, prvi prijenos prava vlasništva na rabljenom vozilu na vlastitu odgovornost izjavi da prosječan broj godišnje prijeđenih kilometara predmetnog vozila prelazi prosječan broj godišnje prijeđenih kilometara koji se na temelju metodoloških pravila za primjenu [Zakona br. 9/2012 o porezu na emisije onečišćujućih tvari iz motornih vozila (Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 9/2012 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, Monitorul Oficial al României, dio I., br. 29 od 13. siječnja 2012., u daljnjem tekstu: metodološka pravila)] smatra standardnim za kategoriju predmetnog vozila. U tom se slučaju porez obračunava na temelju postotka smanjenja koji je rezultat postotka predviđenog u Prilogu br. 4 uvećanog za postotak dodatnog smanjenja previđen u Prilogu br. 5. Kada je novi postotak smanjenja veći od 90%, primjenjuje se postotak smanjenja od 90%.

5. Iznos poreza koji treba platiti, obračunan u skladu s odredbama stavka 1., može se također prilagoditi kada osoba koja zahtijeva registraciju ili, ovisno o slučaju, prvi prijenos prava vlasništva na rabljenom motornom vozilu dokaže, na temelju tehničkog vještačenja koje provodi samostalno tijelo ‚Rumunjski registar motornih vozila', da je u skladu s [metodološkim pravilima] smanjenje vrijednosti rabljenog motornog vozila veće.

6. Starost motornog vozila računa se prema datumu njegove prve registracije.

7. Kada osoba koja zahtijeva registraciju ili prvi prijenos prava vlasništva na motornom vozilu ne može dokazati koji je datum njegove prve registracije, porez se obračunava prema godini proizvodnje."

14 U skladu s člankom 9. Zakona br. 9/2012:

„1. Iznos plaćen na ime poreza može se osporavati ako osoba koja će registrirati ili prenijeti pravo vlasništva na rabljenom motornom vozilu može dokazati da je njeno vozilo izgubilo veći postotak vrijednosti od onog iz drugog stupca ljestvice predviđene u Prilogu br. 4.

2. Razina smanjenja vrijednosti procjenjuje se na temelju elemenata koji se uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja postotka smanjenja iz članka 6. stavka 4.

3. U slučaju osporavanja, značajke rabljenog motornog vozila predviđene u stavku 2. na zahtjev poreznog obveznika utvrđuju se tehničkim vještačenjem koje uz naknadu provodi samostalno tijelo ‚Rumunjski registar motornih vozila' na temelju postupka predviđenog [metodološkim pravilima] za primjenu ovoga zakona.

4. Tarifu za tehničko vještačenje utvrđuje samostalno tijelo ‚Rumunjski registar motornih vozila' s obzirom na radnje koje su potrebne za vještačenje i ona ne može prijeći iznos troška za njihovo provođenje.

5. Rezultat tehničkog vještačenja upisuje se u dokument koji sastavlja samostalno tijelo ‚Rumunjski registar motornih vozila' i koji sadrži informacije koje odgovaraju svakom elementu predviđenom u stavku 2. i postotak smanjenja koji iz toga proizlazi.

6. Dokument o tehničkom vještačenju koji sastavlja samostalno tijelo ‚Rumunjski registar motornih vozila' porezni obveznik dostavlja nadležnom poreznom tijelu.

7. Po primitku dokumenta iz stavka 6. nadležno porezno tijelo ponovno obračunava iznos koji treba platiti na ime poreza, što može dovesti do povrata razlike u odnosu na porez koji je plaćen pri registraciji ili prijenosu prava vlasništva na rabljenom motornom vozilu.

[…]"

15 Članak 11. Zakona br. 9/2012 glasio je:

„Osoba koja nije zadovoljna odlukom donesenom povodom osporavanja može se obratiti sudskim tijelima koja su nadležna na temelju zakona."

16 Prilog br. 4 Zakonu br. 9/2012 određivao je:

„Ljestvica postotaka smanjenja poreza na onečišćenje

Starost vozila Postotak smanjenja (%)

Novo 0

≤ 1 mjesec 3

> 1 mjesec do uključno 3 mjeseca 5

> 3 mjeseca do uključno 6 mjeseci 8

> 6 mjeseci do uključno 9 mjeseci 10

> 9 mjeseci do uključno 1 godine 13

> 1 godine do uključno 2 godine 21

> 2 godine do uključno 3 godine 28

> 3 godine do uključno 4 godine 33

> 4 godine do uključno 5 godina 38

> 5 godina do uključno 6 godina 43

> 6 godina do uključno 7 godina 49

> 7 godina do uključno 8 godina 55

> 8 godina do uključno 9 godina 61

> 9 godina do uključno 10 godina 66

> 10 godina do uključno 11 godina 73

> 11 godina do uključno 12 godina 79

> 12 godina do uključno 13 godina 84

> 13 godina do uključno 14 godina 89

> 14 godina 90“.

17 Članak 6. stavak 1. metodoloških pravila propisivao je:

„Iznos poreza koji treba platiti, obračunan u skladu s odredbama članka 6. Zakona, može se prilagoditi ako je motorno vozilo za koje se zahtijeva provođenje jedne od radnji iz članka 4. Zakona izvan referentnih parametara motornog vozila koje se smatra standardnim, a to su:

a) prosječan uobičajen broj godišnje prijeđenih kilometara:

— M1 – 15.000 km;

— N1 – 30.000 km;

— M2 i N2 – 60.000 km;

— M3 i N3 – 100.000 km;

b) standardno opće stanje svojstveno motornom vozilu koje ispunjava sve tehničke uvjete koje treba ispunjavati kod homologacije i periodičnog tehničkog pregleda, u skladu sa zakonodavstvom na snazi, i na čijoj nadogradnji nema znakova korozije i oštećenja, koje nije ponovno obojano, čije su presvlake čiste i neoštećene a elementi kontrolne ploče u dobrom stanju;

c) standardna oprema: klimatizacija, ABS i zračni jastuk;

d) starost vozila.“

18 Zakon br. 9/2012 ostao je na snazi do uključno 14. ožujka 2013.

19 Hitna vladina uredba br. 9/2013 o okolišnom biljegu za motorna vozila (Ordonanța de urgență nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule) od 19. veljače 2013. (*Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 119 od 4. ožujka 2013., u daljnjem tekstu: OUG br. 9/2013), o stavljanju izvan snage Zakona br. 9/2012, stupila je na snagu 15. ožujka 2013.

Glavni postupak i prethodna pitanja

20 Početkom 2013. godine M. Manea želio je u Rumunjskoj registrirati rabljeno motorno vozilo koje je kupio u Španjolskoj. To vozilo pripada u vozila kategorije M1. Ono je bilo registrirano kao novo vozilo u Španjolskoj tijekom 2005.

21 Dopisom od 5. ožujka 2013. nadležno rumunjsko tijelo uvjetovalo je registraciju plaćanjem poreza predviđenog Zakonom br. 9/2012.

22 Smatrajući da Zakon br. 9/2012 nije u skladu s člankom 110. UFEU-a M. Manea je pred Tribunalul Braşov podnio tužbu kako bi taj sud navedenom tijelu naložio da predmetno vozilo registrira a da pritom ne zahtijeva plaćanje navedenog poreza.

23 Presudom od 24. rujna 2013. Tribunalul Braşov odbio je tu tužbu. M. Manea je podnio žalbu protiv te presude pred Curtea de Apel Braşov.

24 Premda je Curtea de Apel Braşov pojasnio da je prema njegovoj sudskoj praksi Zakon br. 9/2012 u skladu s člankom 110. UFEU-a, ukazao je na to da je drugi rumunjski žalbeni sud donio suprotnu presudu i da je zbog toga prethodna odluka Suda nužna kako bi se osigurala ujednačena primjena prava Unije.

25 U tim je okolnostima Curtea de Apel Braşov odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Valja li smatrati, imajući u vidu odredbe Zakona br. 9/2012 i svrhu poreza predviđenog tim zakonom, da članak 110. UFEU-a treba tumačiti na način da mu je protivno da država članica Unije uvede porez na emisije onečišćujućih tvari koji se primjenjuje na sva strana motorna vozila pri njihovoj registraciji u spomenutoj državi i koji se također primjenjuje pri prijenosu prava vlasništva na domaćim motornim vozilima, osim u slučaju kada je takav ili neki sličan porez već plaćen?

2. Valja li smatrati, imajući u vidu odredbe Zakona br. 9/2012 i svrhu poreza predviđenog tim zakonom, da članak 110. UFEU-a treba tumačiti na način da mu je protivno da država članica Unije uvede porez na emisije onečišćujućih tvari koji se primjenjuje na sva strana motorna vozila pri njihovoj registraciji u spomenutoj državi, a za koji u slučaju domaćih motornih vozila porezna obveza nastaje tek pri prijenosu prava vlasništva na takvom motornom vozilu, zbog čega se strano motorno vozilo ne može koristiti a da se porez ne plati, dok se domaće motorno vozilo može vremenski neograničeno koristiti a da se porez ne plati, sve do trenutka eventualnog prijenosa prava vlasništva na spomenutom motornom vozilu?“

26 Rumunjska vlada zatražila je na temelju članka 16. trećeg stavka Statuta Suda Europske unije da Sud zasjeda u velikom vijeću.

O prethodnim pitanjima

27 Svojim pitanjima koja valja ispitati zajedno sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 110. UFEU-a tumačiti na način da mu je protivno, s jedne strane, to da država članica uvede porez na motorna vozila koji se plaća na uvezena rabljena vozila pri njihovoj prvoj registraciji u toj državi članici i vozila koja su već registrirana u navedenoj državi članici pri prvom prijenosu prava vlasništva na potonjima u toj istoj državi i, s druge strane, to da ta država članica oslobodi tog poreza vozila koja su već registrirana za koja je plaćen porez koji je prethodno bio na snazi.

28 Valja podsjetiti da članak 110. UFEU-a ima za cilj osigurati slobodno kretanje robe između država članica u normalnim uvjetima tržišnog natjecanja. Cilj mu je uklanjanje svih oblika zaštite koji bi mogli proisteći iz primjene diskriminatornih nacionalnih poreza na proizvode koji potječu iz drugih država članica (vidjeti, u tom smislu, presude Komisija/Danska, C-47/88, EU:C:1990:449, t. 9.; Brzeziński, C-313/05, EU:C:2007:33, t. 27.; Kalinchev, C-2/09, EU:C:2010:312, t. 37., i X, C-437/12, EU:C:2013:857, t. 26.).

29 U tu svrhu, prvim stavkom članka 110. UFEU-a svakoj državi članici zabranjuje se da na proizvode drugih država članica naplaćuje nacionalne poreze koji su viši od onih koji se naplaćuju na slične domaće proizvode. Ova odredba Ugovora ima za cilj zajamčiti potpunu neutralnost nacionalnih poreza u pogledu tržišnog natjecanja između proizvoda koji se već nalaze na nacionalnom tržištu i uvezenih proizvoda (vidjeti u tom smislu presude Komisija/Danska, C-47/88, EU:C:1990:449, t. 8. i 9.; Weigel, C-387/01, EU:C:2004:256, t. 66., kao i X, C-437/12, EU:C:2013:857, t. 29.).

30 Kako bi se utvrdilo dovodi li porez poput onog u glavnom postupku do diskriminacije valja, imajući u vidu pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev i očitovanja podnesena Sudu, najprije ispitati je li navedeni porez neutralan u pogledu tržišnog natjecanja između rabljenih motornih vozila koja potječu iz država članica koje nisu Rumunjska i sličnih rumunjskih vozila koja su registrirana na nacionalnom državnom području a da takav porez nije bio plaćen. Nakon toga trebat će ispitati neutralnost navedenog poreza između rabljenih motornih vozila koja potječu iz država članica koje nisu Rumunjska i sličnih domaćih vozila za koje je plaćen porez pri njihovoj registraciji.

31 U tom pogledu, u skladu s ustaljenom sudskom praksom rabljena motorna vozila iz drugih država članica, koja čine „proizvode drugih država članica“ u smislu članka 110. UFEU-a, su vozila stavljena u prodaju u državama članicama koje nisu predmetna država članica i koja se mogu, u slučaju da ih osoba koja ima boravište u potonjoj državi članici kupi, uvesti i staviti u promet u toj državi članici, dok su slična domaća vozila, koja čine „domaće proizvode“ u smislu članka 110. UFEU-a, rabljena motorna vozila iste vrste, istih karakteristika i u istom stanju pohabanosti koja su stavljena u prodaju u toj državi članici (vidjeti, osobito, presude Komisija/Danska, C-47/88, EU:C:1990:449, t. 17.; Kalinchev, C-2/09, EU:C:2010:312, t. 32. i 40., kao i Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219, t. 55.).

32 Slijedom toga, neutralnost koju zahtijeva članak 110. UFEU-a ne treba ispitati uzimajući u obzir motorna vozila koja prometuju u Rumunjskoj, a koja nisu stavljena u prodaju. Kako je to iznio nezavisni odvjetnik u točki 16. svoga mišljenja, upravo zato što nisu dostupna na tržištu, ta vozila nisu u odnosu tržišnog natjecanja s drugim vozilima, neovisno o tome je li riječ o onima dostupnima na nacionalnom tržištu ili onima dostupnima na tržištu drugih država članica.

Neutralnost poreza u pogledu tržišnog natjecanja između rabljenih motornih vozila koja potječu iz drugih država članica i sličnih domaćih vozila koja su već registrirana u predmetnoj državi članici a da porez nije plaćen

33 Za primjenu članka 110. UFEU-a i osobito za potrebe usporedbe između oporezivanja uvezenih rabljenih vozila i oporezivanja rabljenih vozila koja se već nalaze na nacionalnom državnom području, valja uzeti u obzir ne samo stopu poreza, već i njegovu osnovicu i načine njegova obračuna (vidjeti, u tom pogledu, presude Komisija/Danska, C-47/88, EU:C:1990:449, t. 18.; Nunes Tadeu, C-345/93, EU:C:1995:66, t. 12. i Komisija/Grčka, C-74/06, EU:C:2007:534, t. 27.).

34 Konkretnije, država članica ne može naplatiti porez na uvezena rabljena motorna vozila na temelju vrijednosti koja je veća od stvarne vrijednosti vozila, što bi za posljedicu imalo to da se ona više oporezuju od sličnih motornih vozila dostupnih na nacionalnom tržištu. Stoga, kako bi se izbjeglo diskriminatorno oporezivanje, valja u obzir uzeti stvarno smanjenje vrijednosti motornih vozila (presude Weigel, C-387/01, EU:C:2004:256, t. 70. i Komisija/Grčka, C-74/06, EU:C:2007:534, t. 28.).

35 To uzimanje u obzir ne mora nužno dovesti do procjene ili vještačenja svakog vozila. Naime, kako bi izbjegla opterećenje svojstveno takvom sustavu, država članica može, putem paušalnih ljestvica određenih zakonom ili odredbom drugog propisa i čiji su iznosi izračunani na temelju kriterija poput starosti, broja prijeđenih kilometara, općeg stanja, vrste pogona, marke ili modela vozila, utvrditi vrijednost rabljenih motornih vozila koja je, u pravilu, vrlo bliska njihovoj stvarnoj vrijednosti (presude Gomes Valente, C-393/98, EU:C:2001:109, t. 24.; Weigel, C-387/01, EU:C:2004:256, t. 73.; Komisija/Grčka, C-74/06, EU:C:2007:534, t. 29. i Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219, t. 41.).

36 Te objektivne kriterije koji služe za procjenu smanjenja vrijednosti motornih vozila Sud nije naveo na obvezujući način. Stoga ih se ne mora nužno kumulativno primjenjivati. Međutim, primjena ljestvice koja se temelji samo na jednom kriteriju smanjenja vrijednosti, poput starosti motornih vozila, ne jamči da ljestvica odražava stvarno smanjenje vrijednosti tih vozila. Osobito, ako se ne uzme u obzir broj prijeđenih kilometara, takva ljestvica u pravilu ne dovodi do razumnog približavanja stvarnoj vrijednosti uvezenih rabljenih motornih vozila (presude Komisija/Grčka, C-74/06, EU:C:2007:534, t. 37. do 43. i Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219, t. 42.).

37 U predmetnom slučaju, iz spisa koji je dostavljen Sudu nedvojbeno proizlazi da je iznos poreza o kojem se raspravlja u glavnom postupku utvrđen, s jedne strane, s obzirom na parametre koji u određenoj mjeri odražavaju onečišćenje koje uzrokuje motorno vozilo, poput radnog obujma njegovog motora i Euro standarda koji zadovoljava, i s druge strane, uzimajući u obzir smanjenje vrijednosti tog vozila. To smanjenje vrijednosti, koje dovodi do smanjenja iznosa dobivenog na temelju parametara koji se odnose na okoliš, određuje se ne samo s obzirom na starost vozila (element E u formulama iz članka 6. stavka 1. Zakona br. 9/2012), već i, kako to proizlazi iz članka 6. stavka 4. Zakona br. 9/2012 i članka 6. stavka 1. metodoloških pravila, na prosječan broj godišnje prijeđenih kilometara potonjeg, pod uvjetom da je porezni obveznik dostavio izjavu u kojoj se navodi broj prijeđenih kilometara. Usto, ako porezni obveznik smatra da starost i prosječan broj godišnje prijeđenih kilometara ne odražavaju točno i dovoljno stvarno smanjenje vrijednosti vozila, on može na temelju članka 9. Zakona br. 9/2012 zahtijevati da se ono odredi vještačenjem čiji troškovi, koji padaju na teret poreznog obveznika, ne smiju prijeći trošak radnji za provođenje vještačenja.

38 Time što su njima u obračun poreza uvedeni kriteriji starosti vozila i prosječan broj njegovih godišnje prijeđenih kilometara te time što je vještačenjem, po ne previsokim troškovima, koje provodi tijelo nadležno u području registracije motornih vozila, tim kriterijima dodano fakultativno uzimanje u obzir stanja tog vozila i njegove opreme, propisi poput onih u glavnom postupku jamče smanjenje iznosa poreza u skladu s približnom vrijednosti vozila koja razumno odražava njegovu stvarnu vrijednost (vidjeti, analogijom, presudu Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219, t. 44.).

39 Taj je zaključak potkrijepljen okolnošću da je u ljestvicama s paušalnim iznosima iz Priloga br. 4 Zakonu br. 9/2012 pravilno uzeta u obzir činjenica da je godišnje smanjenje vrijednosti motornog vozila u pravilu veće od 5% i da to smanjenje vrijednosti nije linearno, osobito ne tijekom prvih godina njihovog prometovanja, kada je puno veće nego nakon toga (vidjeti, analogijom, presudu Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219, t. 45.).

40 Usto, rumunjski zakonodavac je opravdano mogao smatrati da se kriteriji smanjenja vrijednosti koji se tiču stanja motornog vozila i njegove opreme mogu pravilno primijeniti samo ako vještak obavi pojedinačni pregled tog vozila i da se, kako se vještačenja ne bi provodila prečesto te na taj način administrativno i financijski opteretila tako uspostavljen sustav, od poreznog obveznika treba zahtijevati da snosi troškove vještačenja (vidjeti, analogijom, presudu Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219, t. 46.).

41 Suprotno posebnom porezu koji se ubirao tijekom razdoblja od 1. siječnja 2007. do 30. lipnja 2008., porezu na onečišćenje koji se ubirao na temelju OUG-a br. 50/2008 tijekom razdoblja od 1. srpnja 2008. do 12. siječnja 2012. i porezu na onečišćenje koji se ubirao na temelju Zakona br. 9/2012 kako se primjenjivao tijekom razdoblja od 13. siječnja 2012. do 1. siječnja 2013., porez na onečišćenje koji se ubirao na temelju Zakona br. 9/2012, kako se primjenjivao tijekom kasnijeg razdoblja do 14. ožujka 2013., koje je relevantno u glavnom postupku, naplaćivao se u skladu s istim načinom obračuna na, s jedne strane, rabljena motorna vozila koja potječu iz drugih država članica pri njihovoj prvoj registraciji u Rumunjskoj i na, s druge strane, motorna vozila koja su već registrirana u Rumunjskoj pri prvom prijenosu prava vlasništva na tim rabljenim vozilima u toj državi članici ako u trenutku njihove registracije u navedenoj državi članici nije bio plaćen nikakav porez.

42 Iz toga slijedi da je porezno opterećenje koje proizlazi iz Zakona br. 9/2012, kako se primjenjivao tijekom razdoblja koje je relevantno u glavnom postupku, bilo isto za porezne obveznike koji su kupili rabljeno vozilo koje potječe iz država članica koje nisu Rumunjska i registrirali ga u potonjoj državi članici kao i za porezne obveznike koji su kupili rabljeno vozilo u Rumunjskoj koje je tamo bilo registrirano prije 1. siječnja 2007., a da nije bio plaćen porez i za koje je valjalo provesti prvi prijenos prava vlasništva, s obzirom na to da je potonje vozilo prilikom ubiranja poreza uvedenog Zakonom br. 9/2012 bilo iste vrste, istih značajki i u istom stanju pohabanosti kao i vozilo koje potječe iz druge države članice.

43 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da je porezni sustav poput onog u glavnom predmetu neutralan u pogledu tržišnog natjecanja između rabljenih motornih vozila koja potječu iz država članica koje nisu Rumunjska i sličnih domaćih vozila koja su već registrirana u predmetnoj državi članici a da za to nije bio plaćen porez.

Neutralnost poreza u pogledu tržišnog natjecanja između rabljenih motornih vozila koja potječu iz drugih država članica i sličnih domaćih vozila koja su već registrirana u predmetnoj državi članici uz plaćanje poreza

44 Nije sporno da je tijekom relevantnog razdoblja u glavnom predmetu učinak članka 4. stavka 2. Zakona br. 9/2012 bio oslobođenje od poreza na prvi prijenos prava vlasništva na domaćim rabljenim vozilima čija je registracija u Rumunjskoj prije relevantnog razdoblja u tom predmetu dovela do plaćanja posebnog poreza (registracija između 1. siječnja 2007. i 30. lipnja 2008.), poreza na onečišćenje na temelju OUG-a br. 50/2008 (registracija između 1. srpnja 2008. i 12. siječnja 2012.) ili poreza na onečišćenje na temelju Zakona br. 9/2012, kako je bio djelomično suspendiran OUG-om br. 1/2012 (registracija između 13. siječnja 2012. i 1. siječnja 2013.).

45 Međutim, iz prethodnih odluka Suda u predmetima u vezi s porezom koji se ubire pri registraciji rabljenih motornih vozila u Rumunjskoj na temelju OUG-a br. 50/2008 i porezom koji se ubire kod registracije rabljenih motornih vozila u Rumunjskoj na temelju Zakona br. 9/2012, kako je bio

djelomično suspendiran OUG-om br. 1/2012, nedvojbeno proizlazi da ti porezi nisu bili u skladu s člankom 110. UFEU-a i da stoga načelno njihov iznos treba vratiti s kamatama (vidjeti osobito presude Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219; Nisipeanu, C-263/10, EU:C:2011:466; Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250; rješenje Câmpean i Ciocoiu, C 97/13 i C 214/13, EU:C:2014:229, kao i presudu Nicula, C-331/13, EU:C:2014:2285, kao i rješenje Câmpean i Ciocoiu, C-97/13 i C-214/13, EU:C:2014:229). Kako proizlazi iz točaka 2., 3. i 26. mišljenja nezavisnog odvjetnika, poseban porez koji se ubirao tijekom razdoblja od 1. siječnja 2007. do 30. lipnja 2008. imao je značajke koje su istovjetne onima iz OUG-a br. 50/2008 i Zakona br. 9/2012, kako je bio djelomično suspendiran OUG-om br. 1/2012, koje nisu u skladu s člankom 110. UFEU-a.

46 Jasno je stoga da je člankom 4. stavkom 2. Zakona br. 9/2012 od poreza uvedenog tim zakonom oslobođen prijenos prava vlasništva na domaćim rabljenim motornim vozilima čija je registracija u Rumunjskoj između 1. siječnja 2007. i 1. siječnja 2013. dovela do plaćanja poreza koji nije bio u skladu s pravom Unije i čiji se iznos zato mora vratiti s kamatama.

47 U tom pogledu valja istaknuti, kao što je to nezavisni odvjetnik učinio u točki 28. svoga mišljenja, da oslobađanje od plaćanja novog poreza na rabljena motorna vozila koja su podlijegala plaćanju ranije primjenjivog poreza, za koji je nakon toga presuđeno da je bio suprotan pravu Unije, ne može nadomjestiti vraćanje iznosa tog poreza s kamatama.

48 Usto, učinak takvog oslobođenja bio je taj da se tijekom razdoblja koje je relevantno u glavnom predmetu pri prvom prijenosu prava vlasništva domaćih rabljenih motornih vozila registriranih u Rumunjskoj između 1. siječnja 2007. i 1. siječnja 2013. nije plaćao predmetni porez, dok se taj porez tijekom razdoblja koje je relevantno u glavnom predmetu redovito ubirao kod registracija u Rumunjskoj sličnih vozila koja potječu iz drugih država članica. Oslobođenjem poput onoga o kojem se raspravlja u glavnom postupku se tako pogoduje prodaji domaćih rabljenih vozila i odvraća od uvoza sličnih vozila.

49 Uostalom, kako je to Sud više puta presudio, iznos poreza koji se ubire kod registracije motornog vozila sastavni je dio vrijednosti tog vozila. Kada se vozilo koje je registrirano uz plaćanje poreza u državi članici nakon toga proda kao rabljeno vozilo u toj državi članici, njegova tržišna vrijednost obuhvaća preostali iznos poreza na registraciju motornog vozila. Ako iznos poreza na registraciju motornog vozila koji se naplaćuje na uvezeno rabljeno vozilo iste vrste, istih značajki i u istom stanju pohabanosti prelazi navedeni preostali iznos, došlo je do povrede članka 110. UFEU-a. Naime, ta razlika u poreznom opterećenju mogla bi pogodovati prodaji domaćih rabljenih vozila i tako odvratiti od uvoza sličnih vozila (presuda X, C-437/12, EU:C:2013:857, t. 30. do 32. i navedena sudska praksa).

50 Međutim, budući da se iznos poreza koji se ubire pri registraciji domaćih rabljenih motornih vozila u ovom slučaju mora vratiti s kamatama, tako da se ponovno uspostavi stanje koje je postojalo prije ubiranja tog iznosa, treba smatrati, kako je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 29. svoga mišljenja, da je taj iznos prestao biti sastavni dio tržišne vrijednosti tih vozila. Slijedom toga, preostali iznos tog poreza, koji je dio vrijednosti domaćih rabljenih vozila registriranih između 1. siječnja 2007. i 1. siječnja 2013., jednak je nuli te je stoga nužno niži od poreza na registraciju motornog vozila koji se plaća na uvezeno rabljeno vozilo iste vrste, istih značajki i u istom stanju pohabanosti. Kako to proizlazi iz sudske prakse navedene u prethodnoj točki, takvo stanje nije u skladu s člankom 110. UFEU-a.

51 S obzirom na prethodno navedeno, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 110. UFEU-a treba tumačiti na način da mu;

— nije protivno to da država članica uvede porez na motorna vozila koji se plaća na uvezena rabljena vozila pri njihovoj prvoj registraciji u toj državi članici i vozila koja su već registrirana u navedenoj državi članici pri prvom prijenosu prava vlasništva na potonjima u toj istoj državi,

— jest protivno to da ta država članica oslobodi tog poreza vozila koja su već registrirana i za koje je plaćen porez koji je ranije bio na snazi, za koji je presuđeno da nije u skladu s pravom Unije.

Vremenski učinci presude Suda

52 U slučaju da se u presudi koju treba donijeti presudi da porezni sustav poput onoga koji je tijekom razdoblja mjerodavnog u glavnom predmetu uveden Zakonom br. 9/2012 nije u skladu s člankom 110. UFEU-a, rumunjska vlada je od Suda zatražila da vremenski ograniči učinke svoje presude.

53 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, tumačenje nekog pravnog pravila prava Unije koje Sud daje izvršavajući ovlast koju mu dodjeljuje članak 267. UFEU-a pojašnjava i precizira značenje i doseg tog pravnog pravila, onako kako ono treba ili je trebalo biti shvaćeno i primijenjeno nakon svog stupanja na snagu. Iz toga proizlazi da se tako tumačeno pravno pravilo može i mora primijeniti na pravne odnose koji su se pojavili i nastali prije presude o zahtjevu za tumačenje ako su usto ispunjeni uvjeti koji omogućuju iznošenje spora o primjeni spomenutog pravnog pravila pred nadležne sudove (vidjeti, osobito, presude Blaizot i dr., 24/86, EU:C:1988:43, t. 27.; Skov i Bilka, C-402/03, EU:C:2006:6, t. 50., kao i Brzeziński, C-313/05, EU:C:2007:33, t. 55.).

54 Stoga Sud može samo iznimno, primjenjujući opće načelo pravne sigurnosti svojstveno pravnom poretku Unije, biti doveden u situaciju da ograniči mogućnost da se pozove na odredbu koju je protumačio. Dva osnovna kriterija moraju biti ispunjena kako bi se takvo ograničenje moglo uvesti, odnosno dobra vjera zainteresiranih osoba i opasnost od ozbiljnih poremećaja (presude Skov i Bilka, C-402/03, EU:C:2006:6, t. 51., kao i Kalinchev, C-2/09, EU:C:2010:312, t. 50.).

55 Što se tiče opasnosti od ozbiljnih poremećaja, valja podsjetiti da postojanje financijskih posljedica koje za neku državu članicu proizlaze iz presude donesene u prethodnom postupku ne opravdava, samo po sebi, ograničavanje vremenskih učinaka te presude (vidjeti, osobito, presude Bidar, C-209/03, EU:C:2005:169, t. 68. i Brzeziński, C-313/05, EU:C:2007:33, t. 58.). Država članica koja zahtijeva takvo ograničavanje dužna je Sudu dostaviti podatke o iznosima kojima se dokazuje opasnost od teških ekonomskih posljedica (presude Brzeziński, C-313/05, EU:C:2007:33, t. 59. i 60., kao i Kalinchev, C-2/09, EU:C:2010:312, t. 54. i 55.).

56 Kada je riječ o ekonomskim posljedicama koje mogu proizlaziti iz neusklađenosti poreznog sustava koji je tijekom relevantnog razdoblja uveden Zakonom br. 9/2012 s člankom 110. UFEU-a, rumunjska vlada je dostavila procjenu u s skladu s kojom bi povrat iznosa naplaćenih na temelju tog zakona u navedenom razdoblju s kamatama dosezao 181.349.488,05 rumunjskih leja (RON). Ta vlada smatra da te ekonomske posljedice treba smatrati ozbiljnima s obzirom na ekonomske poteškoće u Rumunjskoj.

57 Valja utvrditi da procjena te vlade sama za sebe ne omogućava zaključak da postoji opasnost da će rumunjsko gospodarstvo biti ozbiljno pogođeno posljedicama ove presude. Uvjet u vezi s ozbiljnim poremećajima se stoga ne može smatrati ispunjenim.

58 U tim okolnostima, nije potrebno provjeravati je li ispunjen kriterij koji se odnosi na dobru vjeru zainteresiranih osoba.

59 Iz tih razmatranja proizlazi da nije potrebno vremenski ograničiti učinke ove presude.

Troškovi

60 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Članak 110. UFEU-a treba tumačiti na način da mu:

— **nije protivno to da država članica uvede porez na motorna vozila koji se plaća na uvezena rabljena vozila pri njihovoj prvoj registraciji u toj državi članici i vozila koja su već registrirana u navedenoj državi članici pri prvom prijenosu prava vlasništva na potonjima u toj istoj državi,**

— **jest protivno to da ta država članica oslobodi tog poreza vozila koja su već registrirana i za koje je plaćen porez koji je ranije bio na snazi, za koji je presuđeno da nije u skladu s pravom Unije.**

Potpisi